

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчально-виховної
роботи, професор
_____ (Віталій Боярчук)
«_____» _____ 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Філософія творчості**

спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва спеціальності)

ОП «Дизайн середовища»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(Освітня програма, освітній рівень)

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни "**Філософія творчості**" для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету будівництва та архітектури за спеціальністю **022 «Дизайн»**

Мова вивчення дисципліни: українська.

Розробник: Дуцяк Ігор Зенонович, доктор філософських наук, професор кафедри гуманітарної освіти,

Копитко Андрій Дмитрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарної освіти

Протокол від "29" серпня 2024 року № 1

В.о.завідувача кафедри гуманітарної освіти

_____ (Ігор Баран)
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради)

Протокол від " 29 " серпня 2024 року № 2

Голова методичної комісії факультету будівництва та архітектури

_____ (Андрій Мазурак)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти:

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**

(шифр і назва)

Спеціальність

022 «Дизайн»

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни:

Вибіркова

Кількість кредитів – 4

Загальна кількість годин – 120

Вид контролю: іспит

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 40%

для заочної форми навчання – 16,7%

2. Програма вивчення навчальної дисципліни "Філософія творчості"
складена для підготовки ОС "Бакалавр".

1. Предметом навчальної дисципліни є основні категорії, завдання та функції філософії творчості; філософські ідеї зарубіжних та вітчизняних мислителів різних епох щодо розуміння природи творчості; методологія творчого процесу; методи дослідження творчості. методи навчання і стимулювання творчості; типологія форм творчої діяльності; здібності та обдарованість; творча особистість у філософському осмисленні; моральні виміри творчості; антропологія мистецтва та архітектури.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентської молоді цілісного уявлення про предмет, структуру, функції та статус філософії творчості; розкриття джерел творчості та творчого процесу, особливості їх розуміння мислителями різних історичних епох та сучасної доби; висвітлення соціальних, духовних, психологічних, природних вимірів творчості та творчої діяльності в різних сферах життєдіяльності людини і суспільства (наука, техніка, мистецтво, освіта, побут).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ТА МОРАЛЬНО-РЕЛІГІЙНІ ВИМІРИ ТВОРЧОСТІ

Тема 1. Тракткування творчості в різних галузях людського знання.

1. Теоретико-наукові виміри творчості.
2. Психологічні та релігійні трактування творчості.
3. Філософські підходи до вивчення творчості. Філософія як теорія і методологія творчості.

Тема 2. Тракткування творчості в філософії античності, середньовіччя і Відродження.

1. Джерело творчості та творчий процес в античній філософії: концепції, правила та норми творчого процесу, парадигми розуміння джерела творчості й творчого процесу.
2. Специфіка розуміння творчості в добу Середньовіччя.
3. Гуманістичні засади трактування творчості в добу Відродження.

Тема 3. Осмислення природи творчості в філософії Нового часу.

1. Культ розуму й «передбаченої гармонії» в раціоналістичному підході до трактування творчості.
1. Ідеї англійських просвітників про творчий процес.
2. Тракткування творчого процесу французькими просвітниками..
3. Внесок німецьких просвітників у розуміння творчого процесу.

Тема 4. Джерело творчості й творчого процесу в німецькій класичній філософії.

1. Еммануїл Кант про джерело творчості й особливості творчого процесу.
2. Творчий процес і його мета в розумінні Ф.Шіллера і Й.Фіхте.
3. Г. Гегель про творчий процес.

Тема 5. Розуміння творчості та творчого процесу в сучасній світовій філософії.

1. Волюнтаристичне розуміння творчого процесу в працях Артура Шопенгауера.
2. С. Кіркегор про самотворчість людини-особистості.
3. Творчість як сенс людського існування в філософії Ф.Ніцше.
4. О.Шпенглер про ідею долі як джерело творчості.
5. Позитивізм про художню творчість як допоміжну ланку в популяризації природничо-наукового знання, як складову суспільного життя. Школа психоаналізу та інтуїтивізм про джерело творчості і творчий процес. Феномен творчості в персоналізмі та екзистенціалізмі.

Тема 6. Розуміння творчого процесу і джерела творчості в українській філософії.

1. Особливості розуміння творчості та творчого процесу в філософській думці і мистецтві доби Середньовіччя і Відродження.
2. Концепції творчості та творчого процесу в добу бароко і Просвітництва. Оригінальне тлумачення джерела творчості й творчого процесу у вченні Г.Сковороди,
3. Трактатування мистецтва й художньої творчості в українському романтизмі. О. Потебня про мову як вид творчості.
4. І. Франко про основи творчості.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ТВОРЧОСТІ.

Тема 7. Природа творчості. Творчі здібності. Творча особистість.

1. Поняття творчості. Творчість як діяльність. Творчість як біологічний і соціальний феномен.
2. Підходи до розуміння природи обдарованих та геніальних особистостей. Проблема спадкового характеру обдарованості у трактуванні філософів та науковців.
3. Творчі здібності. Зміст і структура творчого потенціалу.
4. Творча особистість та її розвиток. Стратегії розвитку творчої особистості.

Тема 8. Природа творчої діяльності.

1. Зміст і структура творчої діяльності.
2. Стадії і механізми творчого процесу.
3. Види і рівні творчої діяльності.
4. Творчий акт: сутність, структура, етапи.

Тема 9. Теорія творчості в її історичному розвитку.

1. Класичні теорії творчості.
2. Сучасні теорії творчості.
3. Теорії творчого мислення.

Тема 10. Евристика.

1. Поняття і предмет евристики.
2. Евристичний аналіз творчого мислення.
3. Евристичні моделі мислення.

Тема 11. Креативність як суттєвий чинник творчого процесу.

1. Поняття креативності. Підходи до креативності в філософії, психології та педагогіці.
2. Креативність як особистісна риса та фактор соціально-психологічної адаптації.
3. Креативність як процесуальна складова творчого мислення.
4. Методи та форми розвитку креативності особистості.

Тема 12. Філософія архітектурної творчості.

1. Філософія архітектури: історичний вимір проблеми. Філософія архітектури України: історично-соціальний аспект.
2. Категорії філософії як методологія наукових досліджень в галузі архітектури. Категорія і концепції монументальності в творчості архітекторів різних епох
3. Концепції інтеграції архітектури і природи. Сталий розвиток середовища у творчості сучасних архітекторів.
4. Антропологія мистецтва та архітектури. Онтологія архітектурної форми. Віртуальна реальність архітектури.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин												
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с/р		Л	п	лаб.	інд.	с/р	
Рік підготовки: 1. Семестр: 1							Рік підготовки: Семестр:						
РОЗДІЛ І. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ТА МОРАЛЬНО-РЕЛІГІЙНІ ВИМІРИ ТВОРЧОСТІ.													
1	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6	
2	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
3	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
4	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
5	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
6	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
Разом	45	12	12	-	-	21	45	2	2	-	-	41	
Рік підготовки: 1. Семестр: 1							Рік підготовки: Семестр:						
РОЗДІЛ ІІ. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ТВОРЧОСТІ.													
7	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6	
8	7	2	2	-	-	3	7	2	2	-	-	3	
9	7	2	2	-	-	3	7	2	2	-	-	3	
10	7	2	2	-	-	3	7	2	2	-	-	3	
11	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
12	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7	
Разом	45	12	12	-	-	21	45	8	8	-	-	29	
Іспит	30	-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	30	
Усього годин	120	24	24	-	-	72	120	10	10	-	-	100	

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Рік підготовки <u>4</u> Семестр <u>7</u>		
1	Трактування творчості в різних галузях людського знання.	2
2	Трактування творчості в філософії античності, середньовіччя і Відродження.	2
3	Осмислення природи творчості в філософії Нового часу.	2
4	Джерело творчості й творчого процесу в німецькій класичній філософії.	2
5	Розуміння творчості та творчого процесу в сучасній світовій філософії.	2
6	Розуміння творчого процесу і джерела творчості в українській філософії.	2
7	Сутність творчості. Творчі здібності. Творча особистість.	2
8	Природа творчої діяльності.	2
9	Теорія творчості в її історичному розвитку.	2
10	Евристика.	2
11	Креативність як суттєвий чинник творчого процесу.	2
12	Філософія архітектурної творчості.	2

6. ТЕМИ, ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми
1	Проблема свободи і вибору та процес прийняття рішень в творчій діяльності.
2	Інновації та творчість в «суспільстві знань».

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція.)

2. Наочні методи

– ілюстрація (картинки, таблиці),

3. Практичні методи: дослід, вправи, навчальна праця., твори, реферати.

4. Інтерактивні методи: навчальні (рольові, ділові) ігри., «мікрофон», «мозкова атака», «снігова куля», дебати, портфоліо.

5. Методи за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів),

2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка(філософські диктанти, твори, рішення задач і прикладів, складання тез, виконання схем, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо),

3. Практична перевірка(, виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.

4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

9. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікуваними результатами навчання з дисципліни «Філософія» для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 022 «Дизайн» є:

- ПРН 07. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.
- ПРН 08. Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.
- ПРН 10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.
- ПРН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.
- ПРН 15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

Компетенції:

Загальні компетенції:

- ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК09. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції:

- СК 11. Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.
- СК 12. Здатність пропагувати своїми дизайнерськими проектами здоровий та екологічний спосіб життя.
- СК 13. Здатність вирішувати складні питання при проектуванні дизайну середовища сільських територій в умовах сталого розвитку та адміністративно-територіальної реформи.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50 балів)												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
розділ 1						розділ 2						50 балів	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4		

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Августин Блаженний. Сповідь. Київ : Наукова думка, 2001. 248 с.
2. Адорно Т. Теорія естетики. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 518 с.
3. Алфьорова З. І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва: монографія // Харківська державна академія культури. Харків: [б. в.], 2008. 268 с.
4. Арістотель. Поетика. Античні поетики. Київ : Грамота, 2007. С.28-63.
5. Бауман З. Етика постмодерну. Київ : Port-Royal, 2006. 329 с.
6. Беломесяцев А.Б. Філософські основи архітектури / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Київ : ПСМ АМУ, 2005. 488 с.
7. Бергсон А. Творча еволюція. Київ : Вид-во КМА, 2010. 348 с.
8. Богаченко В. В. Творчість як основний модус самовдосконалення особистості в умовах сучасних соціально-культурних трансформацій. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : зб. наук. робіт. 2014. № 57. С. 63–73.
9. Буало Н. Мистецтво поетичне. Київ : Мистецтво, 1964. 186 с.
10. Буравченко С.Г. Сценарні моделі об'єктів архітектури головних вулиць. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2023. Вип. 66. С.14-31.
11. Гайдеггер Й. Гельдерлін і сутність поезії. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів : Літопис, 1996. С.198-209.
12. Гейне Г. Про художню творчість. Київ : Мистецтво, 1988. 351 с.
13. Гнатюк Я.С. Еристика та евристика. : навч. посібник. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. 268 с.
14. Гольд О.Ф., Васалатий М.В. Філософія архітектури України: історично – соціальний аспект. *Перспективи*. Соціально-політичний журнал. 2024. №3. С.167-172.

15. Горальський А. Теорія творчості. Пер. О. Гірного. Львів : Каменяр, Warszawa : Universitasrediviva, 2002. 144 с.
16. Горацій. Про поетичне мистецтво. Античні поетики. Київ : Грамота, 2007. С.130-142.
17. Дідро Дені. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 186 с.
18. Енциклопедія креативності. Київ : Либіль, 1999. 1600 с.
19. Євреїнов Ю. Філософія архітектури. *Архітектура: короткий словник-довідник*. Київ : Будівельник, 1995. С. 297–298.
20. Збанацька О.М. Формування наукових поглядів на евристику. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія* : науковий журнал. 2018. № 2. С. 30-39.
21. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень: колективна монографія / за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир : Рута, 2006. 320 с.
22. Ільїна Н. М. Психологія творчості та обдарованості: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2018. 227 с.
23. Кадієвська І. А., Рибка Н. М., Каранфілова О. В. Методичні вказівки з дисципліни «Філософія творчості» ОДАБА, 2014. 30 с.
24. Канеман Д. Мислення швидке й повільне : пер. з англ. Київ : Наш формат, 2017. 480 с.
25. Карамішева Н. В. Евристика. Львів : ПАІС, 2013. 271 с.
26. Карамішева, Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика [Текст] : посібник для студентів та аспірантів. Львів : Астролябія, 2002. 352 с.
27. Каранфілова О. В. Філософія творчості. Конспект лекцій. Одеса : ОДАБА, 2015. 35 с.
28. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
29. Кашуба М.В. Розуміння джерела творчості українськими мислителями. *Мистецтвознавство України*. Спецвипуск. Львів, 2014. С.26-35.
30. Левчук Л.Т. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика. Київ : КНУ, 2002. 283 с.
31. Лессінг Готгольд Ефраїм. Лаокоон або про межі живопису і поезії. Київ : Мистецтво, 1968. 186 с.
32. Лисий І. Філософська і мистецька культура. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 368 с.
33. Мислителі німецького Романтизму. Івано-Франківськ : Лілея, 2003. 734 с.
34. Михалюк А. Творчість та інновація: сучасний контент. *Educological discourse*, 2021, № 3 (34). С.32-45.
35. Ніцше Ф. Так говорив Заратустра. Київ : Абрис, 1993. 204 с.
36. Ничкало С. А. Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник. Київ: Либідь, 1999. 208 с.
37. Новіков Б. В. Філософія як теорія і методологія творчості. *Вісник НТУУ – КПІ. Філософія. Психологія. Педагогіка*. Вип. 2. 2011. С. 108–113.

38. Орлова Т. І. Естетика синтезу: категорії, універсалії, парадигми: (В контексті художньої творчості) // Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Київ: Абрис, 2002. 159 с
39. Рубін Р., Штраус Н. Творчий акт: спосіб буття. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2024. 417 с.
40. Платон. Діалоги (Іон, Гіппій більший). Київ : Наукова думка, 1995. С.69-107.
41. Подолянко Л. А. Свободотворчість як призначення людини. *Мультиверсум: філософський альманах* : зб. наук. пр. Київ : Український центр духовної культури, 2001. № 25. С. 45–53.
42. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості – Київ : ІЗМН, 1996. 235 с
43. Роменець В. А. Психологія творчості: Навч. посібник. 3-тє вид. Київ : Либідь, 2004. 288 с.
44. Сабадуха В.О. Філософія критичного мислення та прийняття рішень: підручник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2023. 680 с.
45. Сакун А.В. Евристика сучасності.: знання, інновація, творчість. Монографія. Київ : Книга, 2015. 352 с.
46. Сіверс В. А. Онтологічні засади утворення простору творчості та його ціннісна структуризація. *Сучасний культурно-мистецький простір: креативні та інформаційно-комунікативні трансформації* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. та інформ. політики України ; Нац. Акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 21–22 червня 2022 р.) Київ : НАКККіМ, 2022. 195 с. С. 69–71.
47. Сіверс В.А. Філософія творчості : підручник. Київ : НАКККіМ, 2023. 292 с.
48. Сніжко В., Отрошко Л. Творчість через Символ : монографія. Сімферополь : Таврія, 2010. 236 с.
49. Сучасне українське мистецтво: концепти, стратегії, візуальні практики. Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (11-12 листопада 2021 року). Черкаси: [ФОП Гордієнко], 2021. 120 с.
50. Туриніна О. Л. Психологія творчості : Навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 160 с.
51. Філософія архітектурної творчості : навчальний посібник / С. Г. Буравченко, В. В. Карпов, Л. Н. Бармашина, О. Г. Пивоваров, Н. В. Бжезовська ; за заг. ред. канд. архіт., проф. С. Г. Буравченка. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 228 с.
52. Філософія культури : основні поняття, напрями, персоналії. Колективна монографія / Андрущенко Т. І., Антонюк О. В., Беспалий В. А., Бровко М. М., Федоренко М. О. та ін.; за заг. ред. проф. М. О. Тимошенка. Київ : Видавництво: Букрек , 2020. 601 с
53. Франко Іван. Із секретів поетичної творчості. Зібрання творів у 50 тт. Т.31. Київ : Наукова думка, 1984. С.52-68.
54. Фромм Еріх. Мати або бути. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2020. 303 с.

55. Черножук Ю.Г. Психологія творчості. Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ. Одеса: Державний заклад ПНПУ ім. К.Д.Ушинського. 2010. 182 с.
56. Юнг К.-Г. Архетип і колективне несвідоме. Львів : Астролябія, 2019. 236 с.
57. Яланська С. П. Психологія творчості : навч. посіб. 2-е вид. випр., допов. Полтава : Видавництво «Сімон», 2018. 182 с.
58. Kreatywność jako umiar profesjonalizacji przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji. Pod redakcją naukową J. Bałachowicz i I. Adamek we współpracy z M. Krasuską-Betiuk i A. Olechowską. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, 2017. 263 s.
59. Szmidt K.J. Kreatywność na 33 sposoby. Odkryj swój twórczy potencjał. Gliwice: Onepress. Sensus. 2023. 349 s.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України: